

ingediend op **1451** (2022-2023) – Nr. 1
18 oktober 2022 (2022-2023)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Philippe Muyters en Annick Lambrecht

over de strijd tegen racisme
en discriminatie in het voetbal

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Elisabeth Meuleman.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Elisabeth Meuleman, Jeremie Vaneeckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
Els Ampe, Bart Tommelein;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Tom De Meester.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Situering.....	4
2.	Actieplan Come Together	5
3.	Opvolging van meldingen.....	5
4.	Verdere acties	7
II.	Bespreking.....	8
1.	Vragen en opmerkingen uit de commissie	8
1.1.	Annick Lambrecht	8
1.2.	Steven Coenegrachts.....	8
1.3.	Philippe Muyters	9
1.4.	Freya Perdaens.....	9
1.5.	Kris Van Dijck.....	9
1.6.	Orry Van de Wauwer	9
1.7.	Elisabeth Meuleman	10
2.	Antwoordenronde	10
3.	Aanvullende vragen en antwoorden.....	13
	Gebruikte afkortingen.....	14
	Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op woensdag 15 juni 2022 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over de strijd tegen racisme en discriminatie in het voetbal.

De presentatie van Voetbal Vlaanderen is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit commissieverslag op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting

1. Situering

Philippe Rosier, algemeen directeur van Voetbal Vlaanderen, is tevreden dat hij het beleid van Voetbal Vlaanderen en de Koninklijke Belgische Voetbalbond over de strijd tegen racisme en discriminatie kan komen toelichten in het Vlaams Parlement. De algemeen directeur vindt het een goede zaak om eens rechtstreeks met elkaar te communiceren in plaats van enkel via de omweg van parlementaire vragen.

Racisme stopt niet aan de taalgrens. Vandaar dat Voetbal Vlaanderen het beleid samen met de nationale koepel KBVB zal bepalen en in de praktijk brengen. Daarom zijn beide organisaties vandaag aanwezig op de hoorzitting.

Voetbal Vlaanderen organiseert jaarlijks 330.000 voetbalwedstrijden in Vlaanderen. Onvermijdelijk wordt het dus ook geconfronteerd met alle maatschappelijke problemen. Het voetbal bereikt alle lagen van de bevolking en ziet dus ook alle problemen terugkomen die in de maatschappij voorkomen.

Voetbal Vlaanderen en de KBVB zetten al een tijdje in op ethiek, en willen die inzet nog versterken. Zelf is Philippe Rosier sedert 2021 in functie als algemeen directeur van Voetbal Vlaanderen. Hij beschouwt het ethische aspect als een beleidsfocus om nog meer werk van te maken.

Gezien het hoge aantal leden en wedstrijden en het feit dat het voetbal alle lagen van de bevolking aanspreekt, ligt het aantal meldingen er ook hoger in vergelijking met andere sportfederaties. Philippe Rosier vindt het hoge aantal tegelijk onrustwekkend en geruststellend. Het betekent immers dat mensen de weg naar het meldpunt vinden en dat ze ook durven te melden. De federatie heeft de verantwoordelijkheid om daar dan op een goede manier mee om te gaan. Het beleid ter zake is tot dusver gebaseerd op drie pijlers. In de komende weken wordt daar een vierde aan toegevoegd.

Ten eerste is er de preventie tegen racisme. De preventieve aanpak situeert zich zowel binnenlands, bij Voetbal Vlaanderen en de KBVB, als internationaal, bij de UEFA en de FIFA.

Ten tweede is er het meldpunt. Uiteraard volstaat het niet om mensen de kans te geven om te melden, maar moet er ook op een correcte manier met de meldingen worden omgegaan. Belangrijk is hoe ernaar wordt geluisterd en hoe er wordt bemiddeld.

De derde pijler is het sanctioneringsbeleid, met de Nationale Kamer in de strijd tegen Discriminatie en Racisme.

De nog toe te voegen vierde pijler behelst de slachtofferbegeleiding, naar aanleiding van een heel concrete case met grensoverschrijdend gedrag. Waar het slachtoffer in zijn omgeving weinig vangnet heeft, zal de federatie haar verantwoordelijkheid opnemen. Ze zal daarvoor ook een externe partner inschakelen.

2. Actieplan Come Together

Samia Ahrouch, inclusion manager van de KBVB, geeft toelichting bij Come Together, een actieplan in de strijd tegen discriminatie en racisme dat wordt gedragen door de KBVB, Voetbal Vlaanderen en de ACFF. Het actieplan bestaat uit twee onderdelen: sensibiliseren en sanctioneren. Het onderdeel sensibiliseren rust op zijn beurt op vijf belangrijke pijlers.

De eerste pijler is luisteren. Naast het meldpunt van Voetbal Vlaanderen, waar alle meldingen terechtkomen, is er ook een adviesorgaan gecreëerd. Het gaat om de Diversity Board, met een dertigtal experts en ervaringsdeskundigen die advies geven bij de acties. De tweede pijler is vertegenwoordigen. Voetbal Vlaanderen en de KBVB streven intern een weerspiegeling van de maatschappij na, opdat mensen zich binnen de instanties vertegenwoordigd zouden voelen. De derde pijler is opleiding: alle actoren binnen het voetbal opleiden rond thema's als racisme en discriminatie. De vierde pijler is meten: zoveel mogelijk cijfers bijhouden en onderzoeken voeren om te verifiëren of de acties een effect hebben. Tot slot is er de pijler communicatie: zoveel mogelijk communiceren over de acties van Come Together en over het meldpunt.

Alle acties ten spijt zullen uiteindelijk toch nog mensen zich aan discriminatie bezondigen. Vandaar dat er nog steeds nood is aan het tweede onderdeel, sanctioneren. Daartoe is op 1 juli 2021 de Nationale Kamer gecreëerd, waarover later meer.

Samia Ahrouch vat samen dat het actieplan Come Together het beleid van Voetbal Vlaanderen en de KBVB tegen discriminatie vormt. Het gaat dan niet enkel over racisme, maar over discriminatie in de brede zin, waaronder seksisme, homofobie enzovoort. Het is daarbij belangrijk om geen hiërarchie te hebben tussen de verschillende vormen van discriminatie. Men voert verschillende acties en probeert bepaalde mentaliteits- en andere veranderingen tot stand te brengen binnen de bestaande structuren in het voetbal.

Come Together bestaat nog maar een jaar, maar is continu in beweging.

3. Opvolging van meldingen

Nand De Klerck, beleidsadviseur en woordvoerder van Voetbal Vlaanderen, overloopt kort het traject van incident tot uitspraak. Er is een zeer laagdrempelig meldpunt, dat druk bezocht wordt. Voetbal Vlaanderen heeft dit seizoen 590 meldingen gekregen. Dat aantal ligt ruim boven het gemiddelde van andere sportfederaties, maar is zoals gezegd verklaarbaar door het veel grotere aantal wedstrijden en leden.

Hoe dan ook hebben de 162 meldingen van racisme in het huidige seizoen bij Voetbal Vlaanderen alle alarmbellen doen afgaan om daar nog harder op in te zetten.

Door de jaren heen bekeken, is er een sterke stijging op te merken sinds 2021, niet toevallig het jaar waarin Voetbal Vlaanderen meer is beginnen te werken rond dat meldpunt, met een aantal nationale campagnes. Dat wijst erop dat spelers, ouders en clubs het meldpunt nu heel goed weten te vinden. Wanneer het totale aantal klachten of incidenten stijgt, blijkt daarbinnen het aandeel van racisme eveneens toe te nemen.

Er zijn vier categorieën van meldingen:

- grensoverschrijdend gedrag;
- racisme en discriminatie;
- algemene andere meldingen;
- zaken die men via pers of externe geruchten hoort.

Nand De Klerck zoomt tijdens de hoorzitting in op racisme en discriminatie, maar wijst erop dat dat het onderscheid tussen de categorieën niet altijd even scherp is. Hij geeft ook mee dat er met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag wordt samengewerkt met het Vlaams Sporttribunaal.

Een melding van racisme en discriminatie kan op drie manieren komen, namelijk langs:

- de club-API;
- het meldpunt van Voetbal Vlaanderen;
- het meldpunt van de KBVB.

Als het over racisme en discriminatie gaat, wordt de klacht overgemaakt aan het Bondsparket, dat zal bepalen of die zaken worden voorgebracht bij de Nationale Kamer in de strijd tegen Discriminatie en Racisme.

Aan de slachtofferopvolging hecht Voetbal Vlaanderen veel belang, maar eenvoudig is zoiets niet met 590 meldingen in een jaar tijd. Als het over meer diepgaande slachtofferbegeleiding gaat, wordt er samengewerkt met een externe partij met het oog op een betere opvolging.

Als conclusie benadrukt Nand De Klerck dat er een zeer laagdrempelig meldpunt is waarnaar mensen gemakkelijk de weg vinden. Ten tweede bieden duidelijke en transparante procedures een garantie op een eerlijke behandeling van elk incident.

Ines Saudelli, specialist bij de Nationale Kamer in de strijd tegen Racisme en Discriminatie, deelt mee dat de kamer in het huidige jaar, het eerste waarin ze actief is, al 103 zaken heeft behandeld in zitting. Het stijgende aantal meldingen is daartoe de aanleiding.

De Nationale Kamer is bevoegd voor alle inbreuken van racisme en discriminatie binnen het Belgische voetbal, van vierde provinciale tot het profvoetbal, inclusief de jeugd. Vanwege het grote aantal meldingen zal ze volgend seizoen het aantal zittingen verdubbelen naar twee per week. De ledenpoule van de Nationale Kamer is zeer divers. De kamer is samengesteld uit mensen met ervaring in de aanpak van racisme en discriminatie. Wanneer nodig woont ook de inclusiemedewerker de zittingen bij voor advisering.

Ines Saudelli wijst erop dat feiten van racisme en discriminatie via verschillende kanalen gemeld kunnen worden. De meest voorkomende zijn de scheidsrechterverslagen. Scheidsrechters zijn sinds dit seizoen immers verplicht om in hun verslag melding te maken van racisme en discriminatie. Die verplichting blijft van toepassing als ze niet zelf rechtstreeks getuige zijn geweest, maar als een speler, trainer of afgevaardigde hen zoiets meldt. In het profvoetbal zijn er ook de verslagen van de 'match delegate'. Er zijn de al genoemde meldpunten. Ten slotte is er de mogelijkheid om een officiële klacht in te dienen via de griffie.

De meeste klachten komen binnen via Voetbal Vlaanderen, waarbij ook meer voetbalclubs zijn aangesloten dan bij de Franstalige tegenhanger.

De Nationale Kamer treedt op tegen alle vormen van discriminatie. Racisme is nog altijd de meest voorkomende vorm daarvan. Men probeert het beleid daaraan dan ook aan te passen.

Ines Saudelli deelt mee dat alle competitieniveaus betrokken zijn. Er is geen sprake van één doelgroep die meer dan de andere vertegenwoordigd zou zijn. Als er wordt vastgesteld dat in een bepaalde competitie of doelgroep veel feiten van racisme en discriminatie zijn, kunnen Voetbal Vlaanderen en de KBVB, samen met de inclusiemedewerker, hun aanpak daar wel aan aanpassen.

De meest traditionele sancties zijn een boete voor clubs en een schorsing voor aangeslotenen. Voor racisme bedraagt een dergelijke schorsing minstens zes maanden. Daarmee tonen Voetbal Vlaanderen en de KBVB aan dat ze racisme en discriminatie in geen geval zullen tolereren.

Voorts zijn er alternatieve sancties, met het doel om een mentaliteitswijziging bij de betrokkenen teweeg te brengen. Het gaat dan bijvoorbeeld om een deelname aan Come Together, waarbij clubs verschillende actiepunten moeten voltooien, of een bezoek aan een museum. Daarvoor is al samengewerkt met het Afrikamuseum en de Kazerne Dossin. Intern is opgelegd dat de betrokkene assistentie moet bieden bij trainingen of wedstrijden van de nationale G-voetbalploeg. Er worden dus zowel interne als externe pistes bekeken. Het systeem wordt in overleg met externe partners nog verder uitgebouwd.

Voor Ines Saudelli is de kernboodschap dat men via de Nationale Kamer disciplinair wil optreden tegen discriminatie en racisme. Als preventief werken niet helpt, zijn sancties onvermijdelijk. Voetbal Vlaanderen en de KBVB willen tonen dat ze dat anno 2022 in geen geval meer tolereren.

4. Verdere acties

Philippe Rosier geeft aan dat hij in zijn eerste weken als algemeen directeur werd geconfronteerd met verschillende vormen van supportersgedrag in het amateurvoetbal die hem ernstig zorgen baren. Hij heeft beslist om daar verder actie rond te voeren, met als werktitel 'Doede gij da thuis ook?' De actie gaat uit van het idee dat men roepen, slaan of spuwen in eigen huis niet zal aanvaarden, en dat bijgevolg ook niet oké hoort te vinden ten aanzien van een scheidsrechter of tegenspeeler. Dat actieplan zal volgend seizoen geïntroduceerd worden.

Nand De Klerck vult aan dat het actieplan uit vier grote onderdelen zal bestaan. Ten eerste is er de uitrol van de club-API's. Op dit moment zijn er ongeveer 200 opgeleide club-API's voor de in totaal 1200 clubs uit het veldvoetbal. Er wordt gewerkt richting een verplichting om in elke club een opgeleide API te hebben in de loop van het seizoen 2022-2023. Dat moet ervoor zorgen dat de eerstelijnszorg ook in de club zelf kan gebeuren.

Een tweede, nieuw concept is de fairplayouder, die bij elke thuiswedstrijd een bepaalde verantwoordelijkheid zal krijgen om toe te zien op de fair play van zijn team. Op die manier wil men een peer-to-peercontrole invoeren. De spreker wijst erop dat het project in Wallonië zijn meerwaarde al heeft getoond. Onderzoek van professor Scheerder over discriminatie en racisme in het jeugdvoetbal heeft aangetoond dat ouders het grootste probleem uitmaken.

Ten derde komt er een fairplayklassement, dat moet zorgen voor meer bewustmaking. *Nand De Klerck* legt uit dat bij elke wedstrijd de thuis- en de uitploeg honderd punten kunnen krijgen: vijftig van de scheidsrechter en vijftig van de tegenstander. Zo wordt er een klassement opgesteld. Volgend seizoen zal daarop heel hard worden ingezet. Het initiatief zal ook geïntegreerd worden op de website: in het klassement komt er een extra kolom voor de fairplayklassering.

Het vierde onderdeel is een communicatiecampagne. In het verleden benadrukte Voetbal Vlaanderen altijd het positieve. Nu zal de federatie, mede op advies van een aantal experts, ook wat choquerender materiaal inzetten. Hoe voelt het als men als jeugdscheidsrechter belaagd wordt? Hoe voelt het om als kind uitgescholden te worden door mensen langs de zijlijn?

De kernboodschap van 'Doede gij da thuis ook?' is volgens *Nand De Klerck* dat er een versnelling hoger wordt geschakeld in de bewustmaking omtrent normen en

waarden op en naast het voetbalterrein. Voetbal Vlaanderen en de KBVB willen als pioniers aanzien worden met het club-API-project. Samen met het ICES willen ze het verschil maken door in elke club een veilige voetbalomgeving te creëren voor kinderen en volwassenen.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen uit de commissie

1.1. Annick Lambrecht

Annick Lambrecht staat achter de aanpak van Come Together, dat niet alleen de drempels heeft verlaagd om racisme en discriminatie in het voetbal te melden, maar er ook toe bijdraagt dat die meldingen effectief worden beoordeeld en waar nodig tot sancties leiden.

Uit een antwoord van minister Ben Weyts op haar schriftelijke vraag daarover, blijkt dat de Nationale Kamer al 87 effectieve sancties heeft uitgesproken, op een totaal van 100 behandelde klachten (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 546, aan minister Ben Weyts).

Onlangs berichtte een krant echter over een club die een racismeklacht niet aan de federatie had doorgegeven, waardoor het spelertje in kwestie teleurgesteld achterbleef. Daarnaast blijken er ook veel meer meldingen rond racisme en discriminatie binnen te komen dan er effectief behandeld worden. Wat is de visie van de sprekers op incidenten waarbij clubs de klachten niet doorgeven? Is er een manier om de meldpunten nog efficiënter te maken, zodat er meer meldingen behandeld zullen worden?

De algemeen directeur van Voetbal Vlaanderen maakte gewag van de inzet van schokkende beelden voor de communicatiecampagne. Zal die campagne ook op de nationale televisie komen? Zijn er budgetten voorhanden om die beelden zoveel mogelijk aan iedereen te tonen?

Annick Lambrecht doet tot slot de suggestie om de campagne te laten ondersteunen door BV's, die dat verhaal nog zouden versterken.

1.2. Steven Coenegrachts

Steven Coenegrachts beaamt dat racisme een probleem is van de samenleving en niet van het voetbal alleen. Maar elke sector en elk individu hebben er ook een verantwoordelijkheid in. Het commissielid is blij om te horen dat daaraan ook samen wordt gewerkt. Sport moet draaien om sport. Als het daarbij zou kunnen blijven, ook naast het veld, zou het voor iedereen een stuk aangenamer worden.

Zit in het actieplan ook het delen van best practices vervat? De spreker verwijst naar Club Brugge, dat een meldingssysteem heeft ontwikkeld. Organiseert de club het zelf? Komt het initiatief van de KBVB? Hoe worden positief geëvalueerde initiatieven met de sector gedeeld?

Hoe gaat men om met de klachtenprocedures zelf? Wat gebeurt er intern, nadat een melding is binnengekomen? Wie doet precies wat? Steven Coenegrachts vindt het belangrijk dat het horen en erkennen van de slachtoffers een vaste procedure heeft. In het boek Vuile zwarte staan ook een hele reeks aanbevelingen. Zijn die geïntegreerd? Welke aanbevelingen heeft men daaruit meegenomen?

Ten slotte merkt Steven Coenegrachts op dat er misschien ook in de clubbesturen te weinig diversiteit aanwezig is, maar dat zoiets ook wel veel moeilijker te sturen is. Er gaan stemmen op voor quota. Welke inzichten hebben de sprekers daarbij?

1.3. Philippe Muyters

Philippe Muyters noemt de cijfers verontrustend, maar is ervan overtuigd dat er nu niet meer problemen zijn dan vroeger. Alleen komen ze nu aan de oppervlakte. De lagere drempel om bijvoorbeeld naar een API te stappen is een positieve wending aangezien er vroeger veel onder de mat geschoven werd.

Een duidelijke en transparante procedure is cruciaal. Daarbij is het waarschijnlijk een hele uitdaging om tot op het laagste niveau te raken. Hoe proberen de organisaties tot in de kleinste clubs door te dringen? Een API in elke club is een goed principe, maar een club met zeventien ploegen is iets anders dan een club met maar één ploeg.

Afsluitend geeft Philippe Muyters mee dat er vroeger al een fairplayklassement bestond bij de KVV. Dat systeem bewees toen al zijn nut omdat het een positieve invulling gaf aan de inherente competitiedrang. Nu wordt opnieuw zoiets ingevoerd, maar dan meer gestructureerd. Het commissielid is ervan overtuigd dat dat systeem effect zal sorteren.

1.4. Freya Perdaens

Freya Perdaens komt terug op de alternatieve sancties. In een aantal andere sectoren wordt er wel een opdracht gegeven om een bepaalde sanctie uit te voeren, maar de vraag is of die uitvoering ook wordt opgevolgd. Op welke manier moet iemand bewijzen dat hij aan een bepaalde sanctie heeft voldaan? Op welke manier wordt dat opgevolgd?

1.5. Kris Van Dijck

Kris Van Dijck is heel tevreden met de presentatie van vandaag. De vermelde aanpak behelst niet alleen het racisme, maar onhebbelijk gedrag in allerlei manifestatievormen. Ook sociale controle is daarbij belangrijk. De club zelf kan daarin heel veel sturen en bijsturen. Het is dus een getrapt verhaal: men moet de ouder of de supporter zelf aanpakken, maar ook de echelons daartussen moeten gepast optreden. Dan gaat het om de clubs.

Kris Van Dijck benadrukt dat men goed bezig is en hoopt dat men hiermee het tij kan keren, maar beseft dat het niet gemakkelijk zal zijn. Langs het voetbalveld worden de deftigste mensen immers soms ineens iemand anders. Spijtig genoeg is ook dat eigen aan het supportereren.

1.6. Orry Van de Wauwer

Orry Van de Wauwer beaamt dat bepaalde cijfers heel verontrustend zijn, vooral die over racisme. Men zou nochtans verwachten dat de zichtbaarheid van culturele diversiteit bij de topclubs en de nationale ploeg een positief effect zou hebben, maar dat blijkt helaas niet het geval. Bovendien is bij de topploegen veel diversiteit zichtbaar als het gaat over etnische achtergrond, maar heel weinig seksuele diversiteit. Ook dat is een werkpunt.

Van de 590 discriminatiemeldingen in het seizoen 2021-2022 zou slechts één enkele over lgbtqi+ zijn gegaan. Klopt dat? Naar het aanvoelen van Orry Van de Wauwer druist die ondervertegenwoordiging nogal in tegen wat er doorgaans langs de zijlijn wordt geroepen. Er zijn goede initiatieven in dat verband, maar de spreker is van

oordeel dat er in de voetbalwereld nood is aan rolmodellen met meer seksuele diversiteit.

De spreker concludeert uit ervaringen uit de eigen vriendenkring dat het vooral een mentaliteitskwestie is, zowel bij jonge holebispelers als breder. Er zijn heel veel goede evoluties en initiatieven te zien, maar het is moeilijk om een mentaliteitswijziging te realiseren.

Om meer etnisch-culturele en seksuele diversiteit in de clubbesturen te krijgen meent de spreker tot slot dat tijdelijke quota en streefdoelen wel degelijk kunnen helpen.

1.7. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman sluit zich aan bij de vraag van Annick Lambrecht. Wat met de klachten die niet worden doorgegeven en de zaken die door de mazen van het net glippen?

Een spreker maakte gewag van mensen die zich op de pers baseren om actie te ondernemen. Op welke manier gaat zo iets dan in zijn werk? En welke actie volgt daar dan op ten aanzien van de clubs?

'Doede gij da thuis ook?' en de fairplaycampagne zijn blijkbaar noodzakelijke initiatieven. Racisme mag zeker niet ondergesneeuwd raken. Het blijft een heel groot probleem, dat via het voetbal misschien ook verder maatschappelijk kan worden aangepakt. Voetbal kan daarin zelfs een voortrekkersrol spelen.

In het profvoetbal was er recent opnieuw een escalatie van geweld en hooliganisme. Wordt ook daaraan voortgewerkt? De problemen lijken bovendien gepaard te gaan met alcohol- en druggebruik. Wordt daar ook rond gesensibiliseerd?

2. Antwoordenronde

Philippe Rosier wijst op het verschil tussen een melding en een klacht. De hoop is dat er met meer club-API's directer kan worden ingegrepen bij meldingen. Er zijn tal van voorbeelden waarbij dat door bemiddeling van de federatie-API is gebeurd. Elke vorm van racisme is ernstig, maar niet voor elke klacht hoeft de Nationale Kamer een schorsing van zes maanden uit te spreken. Er moet ook aan de slag worden gegaan op het veld zelf. Daarvoor zijn de club-API's nodig.

Het plan om als federatie in te zetten op racisme en discriminatie is ontstaan in een gesprek tussen Romelu Lukaku en Peter Bossaert, de CEO van de KBVB. Op basis van de melding die Romelu Lukaku gedaan heeft, is heel de aanpak van racisme en discriminatie in het voetbal versneld. Voetbal Vlaanderen heeft ook een aantal BV's in huis die daar zeker hun steentje toe willen bijdragen. Philippe Rosier erkent wel dat dit voor de genderdiversiteit nog veel te weinig geldt. Het Belgische voetbal zit nog te wachten op de eerste bekende profspeler die zich out. Zo iets zou het voor de federatie gemakkelijker maken om daarrond te werken.

Voorts situeert de algemeen directeur het gebrek aan diversiteit niet alleen bij de clubbesturen maar ook in de federaties. De raden van bestuur van Voetbal Vlaanderen en de KBVB bestaan hoofdzakelijk uit grijze mannen. Hetzelfde geldt voor de provinciale tuchtcomités van Voetbal Vlaanderen. Die hele tuchtkamer is nu hervormd tot een nieuwe Disciplinaire Kamer Voetbal Vlaanderen. Het oogmerk was niet alleen om te centraliseren en te professionaliseren, maar ook om er meer diversiteit te introduceren. Er zijn overigens ook al enkele meldingen binnengekomen van mogelijk racisme binnen het disciplinaire kader.

Tot ontgoocheling van Philippe Rosier heeft de aanpak nog steeds heel weinig diversiteit opgeleverd in de Disciplinaire Kamer. Hij benadrukt dat er in een tweede ronde inspanningen in die zin zullen komen.

De raad van bestuur van de KBVB telt tien leden, onder wie twee onafhankelijke bestuurders. Voorzitter Paul Van den Bulck heeft Congolese roots, en met Pascale Van Damme zetelt er één dame in de raad. Binnen Voetbal Vlaanderen loopt de procedure voor twee nieuwe onafhankelijke bestuurders. Onder de 43 kandidaten was er geen enkele dame en maar één kandidaat met een migratieachtergrond. Philippe Rosier besluit dat de KBVB en Voetbal Vlaanderen naar meer diversiteit binnen hun geledingen streven, maar nog steeds moeilijkheden ervaren om die diversiteit binnen te halen.

Philippe Muyters polste naar de doorstroming tot en met het laagste niveau. Voetbal Vlaanderen heeft afgelopen jaar een ingrijpende hervorming doorgevoerd. Zo zijn bijvoorbeeld het tuchtcomité en de organisatie van de competities geprofessionaliseerd en gecentraliseerd. Een zo verregaande centralisatieoefening veronderstelt tegelijk een goede lokale verankering. Daarom wordt de samenwerking met de regio's en de liga's geïntensifieerd. De liga's fungeren als schakelpunten naar alle clubs. Er komen heel duidelijke communicatiekanalen tussen het beleid dat de administratie voert en de toepassing ervan in elke kleine club. Philippe Rosier erkent dat dit alles nog niet optimaal verloopt, maar intussen heeft de organisatie wel een goed zicht op de knelpunten en goede ideeën om ze weg te werken.

De algemeen directeur vermoedt een causaal verband tussen de coronacrisis en de daaropvolgende escalatie van geweld rond de voetbalvelden. In dat verband is een actiegroep opgericht, met een heel concrete aanpak. Deze behelst onder andere een nieuwe kamer voor burgerrechtelijke uitsluiting. De club maakt melding van een incident, waarop dan onderzoek door het parket volgt en ten slotte een uitspraak van de kamer.

Vanaf volgend seizoen treden de belofteploegen uit het profvoetbal in de U23-competitie aan. Voetbal Vlaanderen zal ook daar die aanpak verder uitbouwen om extra geweld in het amateurvoetbal absoluut te voorkomen. De federatie werkt ter zake nauw samen met de Pro League en de KBVB.

Nand De Klerck gaat in op de case waarnaar Annick Lambrecht heeft verwezen. Officieel is daarvan nog geen enkele melding gemaakt bij Voetbal Vlaanderen of de KBVB. Dat betekent niet dat Voetbal Vlaanderen intussen niets kan doen. Er zijn dagelijks dertien of veertien clubondersteuners op de baan voor Voetbal Vlaanderen. Ze ondersteunen de clubs vooral sporttechnisch maar voeren ook verzoenende gesprekken. In dit specifieke geval heeft een clubondersteuner de clubs na de berichtgeving in de krant samengebracht om over het incident te praten. Er is ook duidelijk gecommuniceerd naar elke actor binnen het voetbal dat iedereen een melding kan maken en dat die allemaal dezelfde vervolgstappen krijgen. Ook het bondsparket onderzoekt deze specifieke case. Mogelijk komt de zaak ook voor bij de Nationale Kamer.

Nand De Klerck vindt het een goed idee om BV's in te schakelen in de campagne. De Rode Duivels lijken daarvoor het best geplaatst. Het budgettaire plaatje moet nog bekeken worden. Een voordeel dat het voetbal heeft ten opzichte van andere sportdisciplines is dat die zaken er vrij goed worden opgepikt in de pers.

Voetbal Vlaanderen hecht veel belang aan best practices. Ze maken onder meer deel uit van de opleiding tot club-API. Ook op de eigen kanalen promoot de federatie soms goede voorbeelden uit de clubs.

Wat gebeurt er precies als er een melding binnenkomt? Voetbal Vlaanderen gaat eerst praten met de verschillende partijen om een goed zicht te krijgen op de situatie. Vervolgens wordt er een dossier opgesteld. Als het dossier niet via interne bemiddeling kan worden opgelost, wordt het overgemaakt aan het bondsparket, dat al dan niet zal vorderen bij de Nationale Kamer in de strijd tegen Discriminatie en Racisme. Zaken betreffende grensoverschrijdend gedrag maakt Voetbal Vlaanderen rechtstreeks over aan het Vlaams Sporttribunaal.

Nand De Klerck noemt quota en richtaantallen voor de samenstelling van clubbesturen een interessant idee, maar vreest voor de haalbaarheid op dit moment, gezien de grote tekorten aan vrijwilligers in de lokale clubs. Dat sluit echter niet elk beleid op dat vlak uit. De vele acties met betrekking tot het meisjesvoetbal zullen er bijvoorbeeld op termijn voor zorgen dat er meer meisjes coach of scheidsrechter worden, en in een clubbestuur gaan. Het zal evenwel zijn tijd vergen om die historische achterstand goed te maken.

Opdat alle voetbalclubs, inclusief die van vierde provinciale en de recreatieve clubs, een club-API zouden hebben, zal Voetbal Vlaanderen zowel moeten verplichten als moeten faciliteren. Zoiets impliceert voor iedereen haalbare opleidingen en opleidingsstructuren. Samen met het ICES kijkt de federatie naar e-learning en online-opleidingen.

Voetbal Vlaanderen wil zijn aanpak zeker ook niet tot uitsluitend racisme beperken. Vandaar dat Come Together voortdurend schakelt. Uit het onderzoek van professor Scheerder is vetfobie bijvoorbeeld als discriminatiegrond nummer 1 naar voren gekomen. De Come Together-maand heeft dan ook hard op dat thema ingezet.

Nand De Klerck is er niet zo verwonderd over dat maar één melding over lgbtqi+ ging. Als verantwoordelijke voor het ethische beleid krijgt hij evenmin veel signalen in die zin. Maar het vooralsnog uitblijven van meldingen neemt niet weg dat dit een speerpunt blijft voor Voetbal Vlaanderen, dat ter zake met rolmodellen werkt.

Ook met het VAD werkt Voetbal Vlaanderen samen, met name voor campagnes met betrekking tot alcohol. Op profniveau gelden daaromtrent afspraken en UEFA-regels. Op het amateurvoetbal zijn die op dit moment nog niet van toepassing.

Tot slot wijst Nand De Klerck op de structuur die is ontwikkeld om geregeld te overleggen over alle aspecten van de sociale verantwoordelijkheid van het voetbal. Ook de Pro League vaardigt daarin een medewerker af, om alles zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

Ines Saudelli gaat nog in op de vragen over de alternatieve sancties. Het bondsparket is verantwoordelijk voor de opvolging, maar als er wordt samengewerkt met externe partners is er vanzelfsprekend wel een doorlopende communicatie met die partners. De Nationale Kamer legt veel alternatieve sancties op. Die vergen wel de nodige tijd en energie. Er wordt momenteel nagegaan of bij het bondsparket één procureur bevoegd kan worden voor de opvolging van die sancties. Daarnaast wordt er met vier partners een netwerk uitgebouwd, puur voor die alternatieve sancties. De spreker benadrukt dat in dit eerste jaar nog volop wordt geëvalueerd wat wel en niet werkt.

Wat lgbtqi+ betreft, heeft de Nationale Kamer wel al acht klachten behandeld. Naast racisme vormt discriminatie op die basis een van de thema's die eruit springen. Vele mensen blijken zich zelfs niet bewust van het discriminerende karakter van hun uitlatingen. In de opleidingen die Samia Ahrouch samen met Voetbal Vlaanderen aan de clubs geeft, gaat ze daar op in, maar ook hier is sprake van een blijvend proces van sensibiliseren en sanctioneren.

3. Aanvullende vragen en antwoorden

Annick Lambrecht vraagt zich af wat er gebeurt met racistische uitlatingen van scheidsrechters van jeugdwedstrijden tegen spelers. Wat als ze bewust niets noteren in het wedstrijdverslag? Bestaan daarover cijfers?

Tot slot polst het commissielid naar de beroepsmogelijkheden tegen racismesancties.

Philippe Rosier beaamt dat racistische uitlatingen door scheidsrechters inderdaad mogelijk zijn en wijst er in dat verband op dat iedereen een melding kan doen. Als een scheidsrechter weigert om iets op te nemen in het verslag of zichzelf aan racisme bezondigt, kunnen andere getuigen daarvan melding doen. Cijfers daarover heeft de spreker niet bij de hand, maar hij kan wel meegeven dat er een aparte tuchtkamer voor scheidsrechters komt.

Ines Saudelli vult aan dat bij de Nationale Kamer het merendeel van de slachtoffers net scheidsrechters zijn. Op de 103 zaken waren er wel drie waarin een scheidsrechter is veroordeeld. Doorgaans komen die zaken vooral binnen via de meldpunten, al had één scheidsrechter wel degelijk zelf een aantijging van racisme door een tegenpartij aan zijn adres in zijn verslag opgenomen.

Tot slot geeft Ines Saudelli mee dat er effectief beroep mogelijk is. De Nationale Kamer zetelt in eerste aanleg. Beroep is mogelijk bij het BAS. Tot nu werd er nog maar één beroep ingediend, wat toch aantoonde dat de beslissingen kwaliteitsvol zijn. Daarna is er ook nog altijd beroep mogelijk op internationaal niveau, bij het TAS.

Elisabeth MEULEMAN,
voorzitter

Philippe MUYTERS
Annick LAMBRECHT,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ACFF	Association des Clubs Francophones de Football
API	aanspreekpunt integriteit
BAS	Belgisch Arbitragehof voor de Sport
BV	bekende Vlaming
CEO	chief executive officer
FIFA	Fédération Internationale de Football Association
ICES	Internationaal Centrum Ethiek in de Sport
KBVB	Koninklijke Belgische Voetbalbond
KVV	Koninklijke Vlaamse Voetbalbond
lgbtqi	lesbian, gay, bisexual, transgender, queer, intersex
TAS	Tribunal Arbitral du Sport (= CAS)
UEFA	Union Européenne de Football Association
VAD	Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs